

Achan en Israël verslagen

Thema: Verovering van Kanaän
Jozua 7

a. Israël verslagen (Joz. 7: 1-9)

UITLEG VAN DE TEKST

'Maar de kinderen van Israël overtraden door overtreding met het verbannene' (vers 1). 'Maar', het staat er als een tegenstelling na het vorige hoofdstuk. Na de val van Jericho leek de weg vrij. Vrij voor verdere verovering van het land. Wat stond Israël nu nog in de weg? Het loopt anders. Eerst wordt ons gemeld dat er een zonde is begaan (vers 2). We horen direct wie de dader is. Het is Achan (Hebr. 'zaaiër van verwarring'), zoon van Karmi (Hebr. 'mijn wijngaard'), zoon van Zabdi (Hebr. 'mijn schenking'), zoon van Zerach (Hebr. 'opgaan') uit de stam van Juda. De Bijbel is met eerbied gesproken geen detective, een boek waar je zelf de dader moet zien te vinden. Wat deed hij? Hij nam van het verbannene. Dat was uitdrukkelijk verboden. 'Alleenlijk dat gij u wacht van het verbannene, opdat gij u misschien niet verbant, en het leger van Israël niet stelt tot een ban, noch datzelve beroert' (Joz. 6: 18). Deze woorden zijn duidelijk. Achan begaat een zonde. Dat kon hij weten. Het heeft gevolgen. Toen ontstak de toorn des Heeren tegen de kinderen van Israël. Deze zonde maakt de HEERE woedend. De gevolgen blijven niet uit. Dat zien we als het volk optrekt naar Ai. Jozua treedt op als een veldheer (vers 2). Hij stuurt verkenners naar Ai (Hebr. 'ruïnehoop'). Ze moeten gaan zien wat het volk daar te wachten staat. De verkenners komen optimistisch terug (vers 3). Het is niet nodig om met heel het volk daarheen te gaan. Dat is overdreven. Twee- of drieduizend man zijn genoeg om hen te verslaan. Ze zijn maar met weinig. Jozua hoort hun woorden (vers 4). Hij stuurt drieduizend man. Zij zullen de klus moeten klaren. Waarschijnlijk zijn de

mannen er zelfverzekerd heengegaan. Het gaat heel anders dan gedacht (vers 5). De mannen vluchten voor de mannen van Ai. Wat een gemakkelijke overwinning bleek, wordt een catastrofe. De Israëlieten blazen de aftocht en verliezen 36 mannen in deze strijd. Dat blijkt slecht voor het vertrouwen. Het verlies mag dan beperkt lijken, psychologisch gezien is dit een dreun. Het hart van het volk versmelt. Je zou kunnen zeggen: ze verliezen de moed. Dat geldt niet alleen de mannen, het geldt ook hun leiders (vers 6). Jozua scheurt zijn kleren, alsof hij in rouw is, voor de ark, de woonplaats van God. De oudsten zijn er ook. Ze werpen stof op hun hoofd. Het zijn tekenen van verdriet en grote bezorgdheid. Vooral klinkt dat door in de woorden van Jozua (vers 7). 'Waarom, HEERE, hebt U ons over de Jordaan laten gaan? Is het om ons te verderven? Hadden we niet beter aan de andere kant kunnen blijven? Hoe moet het verder nu Israël zijn nek heeft gekeerd naar de vijanden, nu ze op de vlucht gingen? (vers 8) Wat zullen de volken doen als ze het horen? Ze zullen ons omsingelen, uitroeien. Wat zult Gij dan met Uw grote Naam doen?' (vers 9).

TER OVERWEGING

Jozua is hevig geschokt door deze gebeurtenissen. Je kunt zelfs zeggen dat hij te sterk reageert. Hij klinkt zoals het volk vaak klaagde in de woestijn. Waarom zijn we uit Egypte gegaan? Is het om ons in de woestijn te laten sterven? Het pleit niet voor Jozua dat hij zo reageert. Het is een groot verschil met zijn eerdere optreden. Het laat zien dat ook grote mannen zomaar weg kunnen zinken in een moeras van de twijfel. Enerzijds is dat tot waarschuwing. Ook de kinderen, die spontaan uit kun-

nen spreken dat ze rotsvast geloven, kunnen in twijfel worden gebracht. Anderzijds is het tot troost. Daar waar zelfs Jozua geplaagd kan worden door aanvechting, zo kan dit mij ook gebeuren. De Bijbel schildert mensen altijd zoals ze zijn, ook als ze dwalen.

We zien dat Jozua en de oudsten klagen tot God. Ze gaan er van uit dat de HEERE bij dit verlies betrokken is. Je merkt ook dat ze het niet begrijpen. Het is herkenbaar. Gaat het bij ons ook niet zo? Dat wanneer het misgaat we de klacht tot God heffen, omdat het ons tegenvalt? Omdat we vinden dat het anders gemoeten had? In het danken zijn we doorgaans traag, maar de klacht is snel geuit. Ook de kinderen zullen dit (h)erkenken wanneer we het met hen bespreken.

Eén ding pleit voor Jozua. Hij beklagt zich niet over God, maar hij klaagt tot God. Dat is het adres waar we moeten zijn. We mogen de kinderen leren dat ze allereerst met de HEERE Zelf spreken over wat hen bezighoudt.

Voor Jozua is niet alleen de afloop voor het volk belangrijk, maar ook de eer van God. 'Wat zult Gij dan Uw grote Naam doen?' Laten we met de kinderen bespreken dat ze mogen/moeten rekenen met de eer van de HEERE. Zijn Naam is het waard om hoog gehouden te worden.

b. Het antwoord op de klacht (Joz. 7: 10-26)

UITLEG VAN DE TEKST

Dan spreekt de HEERE (vers 10). Het mag niet bij klagen blijven. De HEERE heeft hen gehoord, ze krijgen nu antwoord. Israël heeft gezondigd (vers 11). Ze hebben het verbond overtreden. Ze hebben van het verbannene genomen en het tussen hun gereedschap gelegd. De HEERE laat er geen misverstand over bestaan. De reden dat dit gebeurd is, ligt niet bij God, maar in een zonde. Daar blijft het niet bij (vers 12). Daarom zal Israël niet bestaan voor zijn vijanden, want ze zijn in de ban. 'Ik zal niet meer met u zijn, tenzij u de ban uit het midden van u verdelgt.' We zien hier twee dingen waar ik op wil wijzen. Het eerste is dat heel het volk getroffen wordt. Niet alleen de zondaar maar allen. Dat lijkt in onze ogen niet eerlijk. Waarom wordt iedereen gestraft, terwijl maar één man het gedaan heeft? De HEERE had hiervoor gewaarschuwd. Degene die dit deed, wist dit en nam toch de verantwoordelijkheid. Deze zonde raakt heel het volk. Daarnaast moeten we onthouden dat de Bijbel collectief denkt. Er wordt uitgegaan van het geheel. Als de koning zondigt, wordt het gehele volk gestraft. Ook in het Nieuwe Testament zien we dat terug. Als één lid lijdt, lijden alle leden (1 Kor.

12: 27). Zo sterk is de verbondenheid aan elkaar. Het tweede waar ik op wil wijzen, is dat de HEERE Zich niet laat beroven. Jericho was voor Hem. Het was de eersteling in Kanaän. Zoals Hem de eerstelingen van de oogst toekwamen, zo was ook deze stad voor Hem. Ik denk aan de doop. Daar staan ouders met hun kind. De HEERE betuigt en verzegt dat Hij deze kinderen tot Zijn kinderen en erfgenamen aanneemt. Aan het eind wordt de ouders gevraagd of ze hun kind daarin willen onderwijzen. Daar zeggen ze 'ja' op. Ze beloven hun kinderen aan de Heere terug te geven. Dat niet doen, is de Heere Zijn erfdeel ontroven. De HEERE zal het niet ongestraft laten als we dat niet doen. De Heere laat Zich niet beroven. Jozua ontvangt nu instructies (vers 13). Hij krijgt aanwijzingen hoe hij dient te handelen. Als eerste moet het volk zich heiligen. Het volk zal voor de HEERE verschijnen en dat kan niet onrein. Als ze zich geheiligd hebben, moeten ze aankomen in stammen (vers 14). De kinderen weten ook dat Israël twaalf stammen kende. De twaalf zonen van Jakob. Zo moeten ze morgen komen. Een ieder bij zijn eigen stam. Het zal geschieden, de stam, welke de HEERE geraakt zal hebben, zal aankomen naar hun geslachten. Het geslacht dat zal worden geraakt, zal komen naar het huisgezin. Het huisgezin dat wordt geraakt, zal komen man voor man. Hoogstwaarschijnlijk laat de HEERE hier de dader aanwijzen door het lot. Dat staat er niet, maar het lijkt voor de hand te liggen. We moeten denken aan een methode waarbij er een aantal witte stenen waren en één zwarte. De zwarte wees steeds de volgende aan. Door de zwarte steen werd je dan geraakt. De gedachte er achter is dat de HEERE ervoor zorgt dat de schuldige wordt getroffen. De persoon die geraakt wordt, zal moeten worden verbrand met al wat hij heeft (vers 15). Jozua voert het uit zoals de HEERE het heeft bevolen (vers 16). De andere dag naderen de stammen. De stam van Juda wordt geraakt. Aansluitend wordt binnen de stam het geslacht van Zarchi geraakt (vers 17). Dan het huisgezin van Zabdi en binnen dat gezin wordt Achan geraakt (vers 18), door de HEERE Zelf aangewezen. Als Achan geraakt is, spreekt Jozua tot hem: 'Mijn zoon, geef toch de HEERE, de God van Israël de eer, en doe voor Hem belijdenis, en geef mij toch te kennen wat gij gedaan hebt, verberg het voor mij niet' (vers 19). Nu Achan is aangewezen, wil Jozua het ook uit de mond van Achan zelf horen. Achan bekent (vers 20). 'Voorwaar, ik heb tegen de HEERE, de God van Israël gezondigd.' Hij vertelt uitvoerig wat hij heeft gedaan. Terwijl ze aan het plunderen waren, zag hij een prachtig Babylonisch kleed (vers 21), tweehonderd sikkelen zilver en een gouden tong, met een gewicht van vijftig sikkelen. Het zien van deze prachtige, kostbare dingen wekte zijn begeerte op. Hij nam ze en verborg ze in zijn tent. Op deze belij-

denis laat Jozua mannen naar de tent gaan (vers 22). Ze vinden het precies zoals Achan het vertelde. De buit wordt meegebracht en gelegd voor het aangezicht van de HEERE, waarschijnlijk voor de ark (vers 23). Na de vaststelling van de schuld wordt Achan afgevoerd (vers 24). Hij samen met datgene wat hij gestolen had, zijn zonen, dochters, vee en alles wat hij had. Ze brengen hem naar het dal van Achor (Hebr. 'beroering, verwarring'). Daar spreekt Jozua: 'Hoe hebt gij ons beroerd? De HEERE zal u beroeren te dezen dage' (vers 25). Achan wordt gestenigd in het dal van ongeluk, het dal van Achor en ook allen die hem lief zijn. Ook zijn zonen en dochters. Ook het vee en de buit. Ze worden gestenigd, verbrand en aansluitend bedolven onder een grote steenhoop (vers 26). Een steenhoop blijft liggen als een stille getuige van wat er gebeurd is. Dan ook ontvangt dit dal zijn naam. Dal van Achor, dal van beroering. Zo wordt de toorn afgewend. Alzo keerde Zich de HEERE van de hitte van Zijn toorn.

TER OVERWEGING

De reden om Achan aan te wijzen lijkt omslachtig. Waarom zegt de HEERE niet direct wie de dader is? Ik denk om twee redenen. Ten eerste omdat Achan op deze manier tijd kreeg om zichzelf aan te geven. Die avond al hoorde het volk dat ze zich moesten heiligen en dat de andere dag het lot geworpen zou worden. Voor Achan betekende dit dat hij over alles kon nadenken. Hoe zal hij daar hebben gestaan? Toen werd eerst zijn stam aangewezen. Achan kreeg tijd, tijd om te bekennen, tijd om zijn zonden te belijden, maar hij deed het niet. Vaak geeft de Heere ook ons tijd om tot inkeer te komen. Om tot belijden te komen. Doen we dat? Is dit alles niet de vrucht van ongelof? Wie gelooft dat de HEERE alles weet, zal toch ook weten dat hij wordt aangewezen? Dat komt toch uit? En wij? Geloven wij dat onze zonden uit zullen komen? Is het niet in ons leven dan wel aan het einde ervan, als de boeken opengaan. Laten we doorspreken over deze dingen met de kinderen. Eens komt alles openbaar.

Dit is ook een les voor het volk. Het is preventief bedoeld. Het volk ziet dat zonden ontmaskerd worden. Leren wij mee?

Jozua laat het niet bij het aanwijzen door het lot. Nee, Hij wil een bekentenis. Als Achan bekent, wordt zonneklaar duidelijk dat de HEERE ook echt de zondaar heeft ontmaskert. Jozua wil Achan behoeden. Hij zal zijn straf niet ontlopen, maar hij moet het niet erger maken. Wij moeten onze zonden voor de HEERE niet verbergen. Dat kan overigens niet eens. In het woord belijden zit ook de erkenning Wie de HEERE is. Wie Hem zijn of haar zonden belijdt, erkent Hem ook als de hoogste Heere.

Achan zag die prachtige spullen. Dat zien wekte zijn begeerte op. Het woord voor begeren wat hier staat, is hetzelfde woord als datgene wat we lezen in het tiende gebod. Zien doet begeren, begeren doet nemen, nemen is zondigen. Met de kinderen kunnen we bespreken dat we niet naar van alles moeten kijken.

Het sterven van heel het gezin van Achan is voor ons niet gemakkelijk. Dat Achan wordt gestraft, kunnen we nog begrijpen. Maar zijn kinderen dan? Hoe zit het daarmee? Ik wijs op twee dingen. Ten eerste verborg Achan de spullen in zijn tent. De kans is dus groot dat ze er van hebben geweten. Stel dat hij het buiten de legerplaats had verborgen, dan was die kans klein. Een dergelijke hoeveelheid spullen in de tent zal toch niet gauw bij de andere tentbewoners onopgemerkt blijven. Daarnaast haalde hij de ban in zijn tent. De tent werd als het ware een stukje Jericho. Achan heeft met deze daad willens en wetens niet alleen zijn eigen leven, maar ook dat van zijn kinderen op het spel gezet.

Zo wordt de toorn afgewend. De dood van deze man en zijn verwanten, verdelgt de ban. Het verbond wordt hersteld. De HEERE trekt weer verder met Israël. Dankzij de straf die deze man trof, kwam er herstel. Ik trek de lijn door. Zo werd er eens Eén gestraft. Ook Eén uit de stam van Juda. Deze keer geen schuldige, maar een Onschuldige. Eén waarvan Pilatus moet belijden: 'Ik vind geen schuld in deze Mens.' Deze Man stierf toch. Niet voor Zichzelf, maar om de toorn van God te dragen, zodat de HEERE weer mensen aannemen kan. Zodat mensen zalig kunnen worden. Horen wij niet allemaal in Achor? Zou het niet recht zijn wanneer wij allemaal zouden worden gestenigd? Door Hem komt er een deur in het dal van Achor (Hos. 2: 14). Een weg die tot de vrede leidt.

GELOOFSLEER

Waar de vorige geschiedenis een voorbeeld was van geloofsmoed, is deze geschiedenis een voorbeeld van ongelof. Overmoedig geworden denkt men in eigen kracht de overwinning te kunnen behalen. Opnieuw bepaalt ons dit erbij dat we alleen uit genade zalig worden en niet door eigen kracht (Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 22). Ook laat het zien hoe ernstig God de zonde neemt. Wat een klein foutje lijkt, blijkt een ernstige zonde die Gods toorn oproept. Achan zondigde tegen het gebod van God. Zondag 3 van de Heidelbergse Catechismus leert dat we geneigd zijn tot alle kwaad. Zondag 4 leert dat we door de zonde Gods eeuwig oordeel verdienen. De geschiedenis kan de kinderen schokken, maar besef dan dat de zonde ook God schokt en vreselijk is. Deze ernstige geschiedenis drijft uit naar Christus, Die in onze plaats wilde sterven.

